

Asia: VN/8871/2019

Lausuntopyyntö hallituksen esitysluonnoksesta eduskunnalle sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisen uudistusta ja maakuntien perustamista koskevaksi lainsäädännöksi

Taustatiedot

Onko vastaaja

järjestö

Vastaajatahon virallinen nimi

Suomen CP-liitto ry

Vastauksen kirjanneen henkilön nimi ja mahdolliset yhteystiedot

Marju Silander, toiminnanjohtaja, puh. 040 701 4881, marju.silander@cp-liitto.fi

Viranomaisille: Lausuntovastauksen käsitelleen toimielimen nimi ja käsittelypäivämäärä

-

Kysymyksiä uudistuksen tavoitteista

1. Voidaanko esityksellä kaventaa väestön terveys- ja hyvinvointieroja sekä parantaa palvelujen yhdenvertaista saatavuutta? Jos ei, niin miten ehdotusta tulisi siltä osin muuttaa?

Sosiaali- ja terveystalvelut tulee uudistaa ihmislähtöisesti ja varmistaa riittävät oikea-aikaiset ja yhdenvertaiset palvelut vammaisille ihmisille.

Kannatamme Vammaisfoorumin näkemyksiä ja toteamme YK:n vammaissopimuksen veloitteet. Vammaispalvelut ovat erityisiä palveluita, joiden avulla vammaiset ihmiset voivat elää normaalia elämää.

Tarvitaan myös vahvempi rahoituspohja palveluiden järjestämiseen. Palveluiden vahvistaminen erityisesti perustasolla pitää varmistaa. Vammaisilla ihmisillä on yleensä laaja-alainen sosiaali- ja terveyspalveluiden tarve. Palvelukokonaisuus tulisi saada yhden luukun periaatteella, jota koordinoi asiakasvastaavainen henkilö. Palvelupolkujen tulee tukea asiakkaan arkea. Vammaiset ihmiset tarvitsevat erityisiä tukitoimia, jotta voivat elää normaalia elämää. Tulevaisuuden sosiaali- ja terveyskeskusten toiminta ja osaaminen tuleekin varmistaa siten, palveluohjaus on laadukasta ja riittävä.

Kannatamme myös Soste ry:n esitystä sote-maakunnan ja järjestöjen yhteistyön varmistamisesta ja vahvistamisesta esimerkiksi perustamalla virallinen yhteistyöelin. Järjestölähtöinen toiminta on erittäin tärkeä osa suomalaista kansalaisyhteiskuntaa ja tuottaa hyvinvointia.

Olemme huolissamme kuntien hyte-rahoituksen riittävydestä ja siitä, että hyte-työ erotetaan muista terveyspalveluista ja jätetään kuntien vastuulle, vaikka tämä toiminta on kansanterveyden perusta ja vähentää raskaampien palveluiden tarvetta pitkällä aikavälillä. Hyte-työn jäädessä kunnan vastuulle, tulee varmistaa todellinen yhteistyö sote-maakunnan kanssa.

2. Voidaanko esityksellä kehittää pelastustoimen palvelujen saatavuutta, yhdenmukaisuutta ja vaikuttavuutta valtakunnallisesti, alueellisesti ja paikallisesti? Varmistaako esitys pelastustoimen pelastustoiminnan ja sosiaali- ja terveystoimen ensihoitopalvelujen synergiahyödyt? Jos ei, miten ehdotusta tulisi kehittää?

Pelastustoimen ja ensihoidon osalta on huomioitava palveluiden saavutettavuus ja esteettömyys, jotta liikuntavammaiset ihmiset saavat yhdenvertaisesti palveluita.

3. Toteutuuko demokratia esityksessä riittävällä tavalla? Jos ei, miten esityksen kansanvaltaisuutta voisi vahvistaa?

Sote-maakunnan palveluiden suunnittelussa ja toteutuksessa on otettava palveluiden käyttäjät vahvemmin mukaan. Tällöin on huomioitava esteettömyys, saavutettavuus ja kielelliset oikeudet. Esimerkiksi monella kohderyhmämme ihmisellä on liikuntavamman lisäksi puhevammaa tai hahmottamisen vaikeutta. Tällöin on varmistettava asiakkaan eli käyttäjän mahdollisuus olla yhdenvertaisesti mukana. On huolehdittava riittävästä resursseista neuvonnassa ja ohjauksessa. Kannatamme Invalidiliiton ja Näkövammaisten keskusliiton esitystä, että maakunnallisten vammaisneuvostojen toimivaltaa vahvistetaan. Näin voidaan varmistaa vammaisten ihmisten ja asiakkaiden ääni maakunnan toiminnassa suunnittelusta seurantaan.

Kysymyksiä sote-maakuntalaista

4. Muodostaako sote-maakuntalaki tarkoituksenmukaisen yleislain tulevien sote-maakuntien hallinnon ja talouden järjestämiselle?

kyllä pääosin

5. Sote-maakuntalain 6 §:ssä säädetään maakunnan mahdollisuudesta alueellaan ottaa hoitaakseen sen lakisääteisiä tehtäviä tukevia tehtäviä sekä harjoittaa vähäriskistä liiketoimintaa, joka tukee sen

lakisääteisten tehtävien toteuttamista. Tukeeko ehdotettu sääntely maakunnan itsehallinnon toteuttamista?

kyllä pääosin

6. Sote-maakuntalain 5 luvussa säädetään sote-maakunnan asukkaiden osallistumisoikeuksista. Ovatko osallistumisoikeudet turvattu esityksessä riittävällä tavalla?

kyllä pääosin [On otettava vahvemmin mukaan palveluiden käyttäjät ja ihmiset, joilla on itsellään vamma.]

7. Sote-maakuntalain 8 luvussa säädetään sote-maakuntien yhteistoiminnasta. Onko siitä esitetty säädettäväksi sote-maakuntien toiminnan ja yhteistyön näkökulmasta tarkoituksenmukaisesti?

kyllä pääosin [Monet vammaiset ihmiset tarvitsevat laaja-alaisesti sosiaali- ja terveyspalveluita. Ihmisten tulisi saada palvelut yhden luukun periaatteella. Nykyisin ihmisiä pallorellaan palvelusta toiseen ja kukaan ei koordinoi palvelukokonaisuutta. Myös esteettömyys tulee huomioida koko toimintakentässä.]

8. Sote-maakunnan talouden ohjaus perustuu erityisesti sote-maakuntalakiin ja sote-maakuntien rahoituslakiin. Ohjaavatko sote-maakuntien rahoitusmalli ja sote-maakuntalain mukainen taloudenohjausmekanismi sote-maakuntien taloudenhoitoa tarkoituksenmukaisella tavalla?

kyllä pääosin [Huolehdyttävä käyttöön otettavan talouden ohjausmekanismin seurannasta ja joustavista tarkistusmahdollisuuksista. Ennaltaehkäiseviin ja perustason sote-palveluihin tulee ohjata riittävästi rahoitusta, koska ajoissa saadut palvelut vähentävät myöhempää kalliimpien palveluiden tarvetta. Ennakointi hillitsee kustannuksia. Asiakasmaksut eivät saa muodostaa vammaisille ihmisille estettä käyttää palveluita.]

9. Sote-maakuntalain 3 luvussa säädetään muun ohella sote-maakunnan lainanottovaltuudesta sekä investointien ohjauksesta koko julkisen talouden tasapainon huomioon ottavalla tavalla. Sote-maakunnille siirtyvien toimitilojen hallinnoinnista ei esitetä erikseen säädettäväksi. Turvaako ehdotettu investointien rahoitus- ja ohjausmalli tarpeellisten investointien toteuttamisen tarkoituksenmukaisella tavalla? Vastauksessa voi ottaa kantaa toimitilojen hallinnoinnin järjestämiseen paikallisella, alueellisella tai valtakunnallisella tasolla.

ei kantaa

10. Maakuntalain pykäläkohtaiset muutosehdotukset. OHJE: Erittele vastaukseen, mihin pykälään muutosehdotus liittyy lisäämällä pykälän numero ennen muutosehdotusta. Tee näin jokaisen pykälän kohdalla, jota kommentoit.

Tuemme vammaisten henkilöiden oikeuksien neuvottelukunnan (VANE) lisäehdostusta pykälään: "Sote-maakuntavaltuuston on huomioitava esteettömyys ja saavutettavuus sekä eri väestöryhmien erityistarpeet tosiasiallisten osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksien varmistamiseksi."

11. Muut vapaamuotoiset huomiot maakuntalaista.

Sote-palvelujen käyttäjän oikeussuoja ja jälkikäteinen oikeusturva:

CP-liitto edustaa henkilöitä, jotka tarvitsevat elämänmittaisesti sosiaalihuoltoon kuuluvia palveluja ja tukitoimia. Kiinnitämme huomiota yksilöllisen oikeussuojan ja erityisesti jälkikäteisen oikeusturvan

toteutumiseen palvelujen järjestämisvastuun siirtyessä maakunnille. Muutoksenhakuprosessit ovat jo nykyisessä hallintorakenteessa muodostuneet pitkiksi. Vammainen henkilö on joutunut odottamaan itselleen välttämätöntä, itsenäisen elämän mahdollistava tai sitä tukevaa palvelua jopa yli kolme vuotta saamatta korvausta viivästymisestä. Toivomme, että sote-maakuntalakia säädettäessä, osana maakunnan asukkaiden osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksia turvattaessa otetaan vahvasti huomioon myös YK-vammaissopimuksen säädökset.

Maakuntalain 94 § (Toimivallan siirtäminen) säädetään toimivallan siirtämisestä yksilöön kohdistuvissa sosiaali- ja terveydenhuollon asioissa lautakunnalle, joka voisi siirtää toimivaltaa alaiselleen viranhaltijalle. Yksilöön kohdistuvilla sosiaali- ja terveydenhuollon asioilla tarkoitetaan nimenomaan yksittäistä asiakasta tai potilasta koskevaa päätöstä, eikä esimerkiksi palvelujärjestelmätason päätöksiä yksilöön kohdistuvista palveluista. Maakuntalain 137 § (Oikaisuvaatimus) mukaan sote-maakuntahallituksen ja lautakunnan sekä niiden jaoston ja alaisen viranomaisen päätöksestä on mahdollisuus tehdä oikaisuvaatimus. Oikaisuvaatimusmenettely olisi sote-maakunnan sisäistä hallintomenettelyä ja edeltäisi varsinaiseksi lainkäytöksi katsottavaa valitusmenettelyä. Yksityiskohtaisten perustelujen mukaan oikaisuvaatimusten käsittelyssä pyritään mahdollisimman joustavaan menettelyyn, jossa asiaa käsittelevä viranomainen voisi todeta, onko syytä päätöksen muuttamiseen ja jos on, se ratkaisisi asian uudelleen. Päätöksen perustelemisen tärkeyttä korostetaan erityisesti, mikäli päätöstä ei muutettaisi.

YK vammaissopimuksen 12 artiklan (Yhdenvertaisuus lain edessä) mukaan vammaiset henkilöt oikeudellisesti kelpoisia yhdenvertaisesti muiden kanssa kaikilla elämänoilla. Myös oikeudellisen kelpoisuuden käyttöön tarvittavissa tukitoimissa on kunnioitettava vammaisen henkilön oikeuksia, tahtoa ja mieltymyksiä ja varmistettava, ettei niissä esiinny eturistiriitoja eikä asiatonta vaikuttamista, ne ovat oikeasuhtaisia ja kyseisen henkilön olosuhteisiin sovitettuja, niitä sovelletaan mahdollisimman vähän aikaa ja että toimivaltainen, riippumaton ja puolueeton viranomainen tai oikeuselin arvioi niitä säännöllisesti uudelleen. YK-sopimuksen 13 artikla (Oikeussuojan saavutettavuus) velvoittaa varmistamaan vammaisille henkilöille oikeussuojan tehokkaan saavutettavuuden yhdenvertaisesti muiden kanssa, muun muassa järjestämällä menettelyllisiä ja ikään perustuvia mukautuksia, helpottaakseen heidän tehokasta suoraa ja välillistä osallistumistaan, myös todistajina, kaikkiin oikeudellisiin menettelyihin, tutkintavaihe ja muut valmisteluvaiheet mukaan lukien.

Sote-maakunnan ja järjestöjen yhteistyöelin:

Yhdymme SOSTEn esitykseen että jokaisessa sote-maakunnassa tulisi olla virallinen yhteistyöelin myös sote-maakunnan ja järjestöjen yhteistyölle. Sen tehtävät ja asema on määriteltävä siten, että se aidosti lisää ihmisten vaikuttamismahdollisuuksia ja osallisuutta. Lisäksi tarvitaan lakisääteinen palvelujen integraatiota varmistava toimielin, jossa sekä järjestöt että laajemmin koko palveluita ja hyte-toimintoja tarjoavat toimijat ovat mukana. Järjestöt edustavat palvelujen käyttäjien ääntä. Muistutamme, että neuvonta, ohjaus, edunvalvonta, tiedottaminen ja ennaltaehkäisevä tuki ovat myös järjestöissä sosiaali- ja terveysalan ammattilaisten toimintaa. Yhdymme Sosteen näkemykseen siitä, että järjestöjen mahdollisuus tuottaa palveluita on turvattava uudistuksessa ja järjestöjen asiantuntemus ja kokemus on hyödynnettävä asiakaslähtöisten palvelupolkujen kehittämisessä.

Kysymyksiä sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislaista

12. Muodostaako sote-järjestämislaki tarkoituksenmukaisen yleislain julkisen sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämiselle?

kyllä pääosin [YK vammaissopimuksen velvoitteet, vammaisten ihmisten osallisuus ja yhdenvertaisuus sote-palveluita suunniteltaessa ja toteutettaessa on huomioitava. Vahvempi rahoituspohja ja eheämmät sote-palveluketjut tukevat onnistunutta ihmislähtöistä palvelumaailmaa. Vammaisilla ihmisillä on yleensä koko elämänmittainen palvelutarve välttämättömissä arjen toiminna ja monilla on laaja sote-palveluiden tarve. Palvelussuunnittelu ja näiden asiakassuunnitelmien toteuttaminen asiakkaan tarpeista lähtöisin on yhdenvertaisuuden edellytys.]

13. Turvaavatko sote-järjestämislain säännökset sosiaali- ja terveystalvelujen yhdenvertaisen saatavuuden?

kyllä pääosin [Palveluiden saatavuuden ja laadun toteuttaminen, seuranta ja kehittäminen on pitkäjänteinen tehtävä. On huolehdittava, ettei palveluiden laatu unohdu rakenneuudistuksen jaloissa, sillä rakenteen muuttaminen ei vielä takaa laadukkaampia palveluita. On myös huomioitava muu sisältölainsäädäntö, kuten vammaispalvelulaki, johon monien vammaisten ihmisten yhdenvertaiset palvelut perustuvat. Edelleen yksilöllinen asiakassuunnitelma ja sen konkreettinen toteuttaminen on avain yhdenvertaiseen elämään erityisesti vammaisten ihmisten kohdalla, joilla on usein laaja sote-palveluiden tarve. On myös huolehdittava, että palvelut eivät karkaa liian kauas liikuntavammaisesta asiakkaasta, jolloin niiden tosiasiallinen yhdenvertainen saatavuus voi vaarantua. Myös pelko siitä, että vammaispalveluiden alueelliset laatuerot säilyvät ennallaan uudistuksesta huolimatta, on olemassa. Vammaispalveluiden laadun kehittämiseen ja yksilöllisten tarpeiden huomioimiseen sekä alueelliseen yhdenvertaisuuteen tulee kiinnittää huomiota.]

14. Varmistaako laissa esitetty tehtävien määrittely kunnan ja maakunnan osalta väestön hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen toteutumisen? ”

kyllä pääosin [Uudistuksessa kunnille jää hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tehtävä. On hyvä, että pykälässä on maininta myös yhteistyöstä yleishyödyllisten järjestöjen kanssa. Paikallisten järjestöjen toimintaedellytysten mahdollistaminen myös jatkossa on tärkeää, sillä monet kansalaisjärjestöt tekevät esimerkiksi tärkeä kansanterveystyötä erityisliikunnan parissa. Tulevissa rakenteissa on oltava jatkossa vahva yhteistyöside sekä kuntien, maakuntien että järjestöjen välillä. Maakuntien tulee myös osaltaan edistettävä järjestöjen toimintaedellytyksiä. Yhteistyön koordinoimiseen voidaan muodostaa joustavia verkostoja alueilla, mutta näihin on varattava myös riittävät resurssit. Virallinen yhteistyöelin ja toimintarakenne olisi hyvä olla. Olemme huolissamme kuntien hyte-rahoituksen riittävydestä ja siitä, että hyte-työ erotetaan muista terveystalveluista ja jätetään kuntien vastuulle, vaikka nämä palvelut ovat kansanterveyden perusta kaikille kansalaisille ja vähentää raskaampien palveluiden tarvetta pitkällä aikavälillä. Yhteistyö sote-maakunnan kanssa tulee varmistaa.]

15. Turvaako 8 §:n sääntely sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisvastuun toteutumisen riittävällä ja tarkoituksenmukaisella tavalla?

kyllä pääosin

16. Onko 12 §:n sääntely ostopalvelujen hankkimisesta ja 12 a §:n sääntely vuokratyövoiman käytöstä tarkoituksenmukainen ja toteutettavissa käytännössä?

kyllä pääosin [Asiakaslähtöisen palveluiden monipuolisen järjestämisen turvaamiseksi on tärkeää, että myös järjestöt voivat toimia jatkossakin palveluiden tuottajina. Palveluketjujen tulee vastata asiakatarpeita ja sote-maakunnissa tulee olla laadukasta osaamista palveluiden järjestämiseen. Palveluiden järjestämisessä tulee ottaa huomioon erityisesti vammaisten ihmisten tarpeet. Järjestöt tarjoavat tähän arvokasta asiakaskokemusosaamista, jota maakunnat voivat hyödyntää suunnitellessaan ja toteuttaessaan palveluiden järjestämistä. Erityisen tärkeää on huomioida, että kyse on palveluiden järjestämisestä ja järjestämistapoja useita. Maakuntien tulee järjestää palvelut asiakkaan yksilöllisen tarpeen mukaan. Palveluiden käyttäjille on myös varmistettava riittävät oikeussuojakeinot.]

17. Ovatko 13 §:n mukaiset yksityistä palveluntuottajaa koskevat vaatimukset perusteltuja

kyllä pääosin

18. Onko 16 §:n sääntely yksityisen palveluntuottajan alihankinnasta tarkoituksenmukainen ja toteutettavissa käytännössä?

kyllä pääosin

19. Onko sote-maakuntien yhteistyöaluetta ja yhteistyösopimusta koskeva 33–36 §:n sääntely kokonaisuudessaan tarkoituksenmukainen?

kyllä pääosin

20. Turvaako 37 §:n sääntely kaksikielisten sote-maakuntien yhteistyöstä osaltaan ruotsinkielisten palveluiden saatavuuden?

kyllä pääosin

21. Onko 49 §:n sääntely valmiuskeskuksesta tarkoituksenmukainen ja perusteltu?

kyllä pääosin [Huolehdyttävä esteettömistä ja saavutettavista palveluista kaikissa tilanteissa.]

22. Minkä sote-maakunnan tehtäväksi tulisi säätää ruotsinkielisten palvelujen kehittämisen tukeminen (31 §) koko maassa?

Ei kantaa.

23. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain pykäläkohtaiset muutosehdotukset. OHJE: Erittele vastaukseen, mihin pykälään muutosehdotus liittyy lisäämällä pykälän numero ennen muutosehdotusta. Tee näin jokaisen pykälän kohdalla, jota kommentoit.

-

24. Muut vapaamuotoiset huomiot sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislaista.

Yhdymme SOSTE:n lausuntoon, jossa nostetaan strategian keskiöön hyvinvointi- ja terveyserojen kaventaminen ja muistutetaan, että rakenneuudistuksessa palvelujen tulee rakentua ihmisten elämäntilanteiden ja tarpeiden ympärille, eikä organisaatiolähtöisesti.

Palveluiden saatavuuden lisäksi on turvattava myös niiden laatu. Palveluiden suunnittelussa ja toteutuksessa tulee kuulla palvelunkäyttäjii nykyistä enemmän. Palveluiden tulee olla saavutettavia ja esteettömiä. Monille vammaisille ihmisille lähipalvelut ovat tärkeitä, koska on paljon alueellisia eroja esimerkiksi esteettömien kuljetuspalveluiden saatavuudessa. Kuntien hyte-toimintaan tulee varata riittävästi resursseja ja huolehdittava yhteistyö kaikkien kuntalaisten kanssa, myös vammaisten ihmisten osallisuudesta.

Osaamisen ja asiakaslähtöisyyden tueksi kannatamme vaativien sosiaalipalvelujen keskittämistä ja palveluiden järjestämiseen tarvittavan osaamisen varmistamista. Kunnissa ja maakunnissa tulee olla riittävästi henkilökuntaa, esimerkiksi asiakaskoordinaattoreita, palveluohjaajia ja kuntoutusohjaajia. Heillä tulee olla asianmukainen koulutus ja taito kohdata vammaisia ihmisiä.

Edustamme ryhmää, joka on elämänmittaisesti riippuvainen yksilöä koskevista hallintopäätöksistä, joihin sisältyy julkisen vallan käyttöä ja joissa puututaan myös merkittävällä tavalla yksilön perusoikeuksiin. Kiitämme sitä, että lakiehdotusten perusteluissa tuodaan näkyväksi sosiaalipalvelujen perustuminen hallintopäätöksiin ja siten sosiaalihuollon ja terveydenhuollon välillä vallitseva merkittävä ero.

Palvelutarpeen arvioinnilla on todella ratkaiseva merkitys yksilön perusoikeuksien toteutumiselle. Pidämme tätä arviointia ja palvelusuunnitelman laatimista luonteeltaan julkisina hallintotehtävinä. palvelutarpeen arviointiin pohjautuvan, yksilöllisen ja palveluntuottajaa velvoittavan asiakassuunnitelman laatiminen tulee olla sote-maakunnan vastuulla. Palvelujen laadun varmistamiseksi niiden tuottaminen on voitava ulkoistaa ainoastaan tahoille, joilla on asiakkaan tarpeita vastaava osaaminen. Järjestöt ovat näitä tahoja.

Toteamme, että järjestöillä on palvelutuotannon lisäksi osaamista osallistua myös rakenteelliseen sosiaalityöhön osana järjestämislain 7 § mukaista hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä. Pidämme erittäin tärkeänä lakiehdotuksen perusteluissa mainitun rakenteellisen sosiaalityön avulla tuotettavaa asiakastyöhön perustuvaa tietoa, joka tekee näkyväksi sosiaalihuollon asiakkaiden ongelmia, tarpeita ja vahvuuksia ja niiden suhteita yhteisöön ja yhteiskuntaan.

Kysymyksiä pelastustoimen järjestämislaista

25. Lain 8 §:ssä ehdotetaan säädettävän pelastustoimen järjestämisen valtakunnallisista tavoitteista. Säännöksessä luetellaan asiat, jotka valtakunnallisissa strategisissa tavoitteissa on määriteltävä. Luettelo ei ole tyhjentävä. Ovatko säännöksessä luetellut kohdat tarkoituksenmukaisia?

kyllä pääosin

26. Mikä pitäisi lisätä/mikä pitäisi poistaa?

Pelastustoimien järjestämisessä on huolehdittava palveluiden esteettömyydestä ja saavutettavuudesta. Ehdotamme, että suunnittelu- ja toteutustyössä hyödynnetään vammais-, sairaus- ja potilasjärjestöjen osaamista esimerkiksi eri tavoin vammaisten, kuten liikunta- tai puhevammaisten ihmisten näkökulmasta.

27. Lain 13 §:ssä ehdotetaan säädettävän sote-maakunnan seuranta- ja arviointivelvollisuudesta. Lisäksi lain 16 §:ssä ehdotetaan säädettävän sote-maakunnan pelastustoimen omavalvonnasta. Onko sote-maakunnille ehdotettu seuranta-, arviointi- ja omavalvontakokonaisuus tarkoituksenmukainen?

kyllä pääosin [Arvoinnissa tulee kiinnittää huomiota palveluiden esteettömyyteen ja saavutettavuuteen.]

28. Pelastustoimen järjestämislain 5 pykälässä säädetään tehtävien kokoaminen suurempiin kokonaisuuksiin, jos se on välttämätöntä palvelujen saatavuuden, yhdenmukaisuuden tai laadun turvaamiseksi taikka tehtävien vaativuuden tai niistä johtuvien suurten kustannusten perusteella. Ovatko säännöksessä esitetyt koottavat tehtävät perusteltuja?

kyllä pääosin

29. Mitä kansainvälisessä pelastustoiminnassa hyödynnettäviä erityisresursseja (kalusto, muodostelmat) olisi tarkoituksenmukaista koota jonkun maakunnan/maakuntien hoidettavaksi?

-

30. Mitä kansainvälisen avunannon ja vastaanottamisen edellyttämiä toimintoja (hälyttäminen, varustaminen jne.) olisi tarkoituksenmukaista koota johonkin maakuntaan/maakuntiin ja jos kyllä, mihin maakuntaan/maakuntiin?

-

31. Pelastustoimen järjestämislain pykäläkohtaiset muutosehdotukset. OHJE: Erittele vastaukseen, mihin pykälään muutosehdotus liittyy lisäämällä pykälän numero ennen muutosehdotusta. Tee näin jokaisen pykälän kohdalla, jota kommentoit.

-

32. Muut vapaamuotoiset huomiot pelastustoimen järjestämislaista.

Vammaisten ihmisten tarpeiden huomioiminen pelastustoimea suunniteltaessa ja järjestettäessä on ensiarvoisen tärkeää, jotta yhdenvertaisuus voi toteutua. Erityisesti on panostettava esteettömyyteen kalustossa, jotta voidaan turvata liikuntavammaisten ihmisten pelastustoiminta. Tiedon on oltava saavutettavaa ja on huolehdittava kielellisten oikeuksien toteutumisesta, kuten esimerkiksi osaamisesta toimittaessa henkilöiden kanssa, joilla on puhevamma tai käytössä vaihtoehtoinen kommunikointimenetelmä.

Kysymyksiä voimaanpanolaista

33. Sote-maakuntien aluejaon pohjana on kuntaperusteinen maakuntajako, josta säädetään voimaanpanolain 5 §:ssä. Onko ehdotettu aluejako tarkoituksenmukainen sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisen näkökulmasta?

ei kantaa [Huomiona kuitenkin, että on tärkeää, että jokaisella erillisellä sote-maakunta-alueella on riittävät resurssit toimintaan: Nyt ehdotetussa aluejaossa on edelleen erittäin eri suuruisia alueita.]

34. Sote-maakuntarakennelain 3 §:n mukaan maakuntajako toimii nykyiseen tapaan myös muiden valtion aluejakojen perustana. Lisäksi maakuntajako toimii maakuntien liittojen toimialuejaon pohjana. Onko ehdotettu 5 §:n mukainen aluejako tarkoituksenmukainen muun aluehallinnon näkökulmasta?

ei kantaa

35. Lakiehdotuksessa Etelä-Savon ja Pohjois-Savon maakuntia ehdotetaan muutettavaksi siten, että Enonkoski, Rantasalmi, Savonlinna ja Sulkava siirtyisivät Etelä-Savosta Pohjois-Savoon. Muutos vaikuttaa sekä sote-maakuntaan että valtion aluejakojen pohjana olevaan maakuntajakoon. Mihin maakuntaan näiden kuntien tulisi kuulua ja mitä vaikutuksia vaihtoehtoilla olisi lausunnonantajan toimintaa:

-

36. Lakiehdotuksessa Uudenmaan maakunnan alueella sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä vastaisi neljä sote-maakuntaa (Itä-Uusimaan sote-maakunta, Keski-Uusimaan sote-maakunta, Länsi-Uusimaan sote-maakunta, Vantaa-Keravan sote-maakunta) sekä Helsingin kaupunki, joka ei kuuluisi mihinkään sote-maakuntaan. Muiden aluejakojen osalta Uudenmaan nykyinen maakunta olisi yksi kokonaisuus. Onko ehdotettu sääntely aluejakojen näkökulmasta tarkoituksenmukainen?

-

37. Turvaako väliaikaisten toimielinten kokoonpano ja laissa säädetyt tehtävät uudistuksen toimeenpanon (7 - 8 §)?

ei kantaa

38. Voimaanpanolain 4 luvun mukaan sairaanhoitopiirien ja erityishuoltopiirien kuntayhtymät, sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen tehtäviin liittyvä kuntien ja eräiden kuntayhtymien irtain omaisuus, lomapalkkavelka ja sopimukset siirtyvät sote-maakunnille. Kuntien toimitilat ja kiinteistöt jäävät kuntien omistukseen. Onko omaisuusjärjestelyjä koskeva ratkaisu hyväksyttävä?

ei kantaa

39. Voimaanpanolain 4 luvussa säädetään kuntien oikeudesta saada valtiolta korvaus uudistukseen liittyvien omaisuusjärjestelyjen aiheuttamista välittömistä kustannuksista sekä korvausmenettelystä. Korvaus kohdistuisi ensisijaisesti kunnille ja kuntayhtymille jääviin omaisuuseriin, esimerkiksi siirtymäajan jälkeen käytöstä poistuvien toimitilojen kustannuksiin. Onko kompensatiosääntely hyväksyttävä?

ei kantaa

40. Voimaanpanolain 17 §:n mukaan kunnallisia sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen palveluja tuottavissa organisaatioissa työskentelevä henkilöstö siirtyisi maakuntien palvelukseen liikkeenluovutuksen periaatteiden mukaisesti. Lisäksi henkilöstö, joka muualla kunnan hallinnossa tai tukipalveluissa tekee pääasiallisesti sosiaali- ja terveydenhuollon tehtäviä, siirtyisi maakuntien palvelukseen. Onko henkilöstön siirtymisestä esitetty säädettäväksi henkilöstön aseman näkökulmasta tarkoituksenmukaisesti?

ei kantaa

41. Onko 28 §:n mukainen ulkoistamissopimusten mitättömyyttä koskeva sääntely perusteltu ja turvaako se osapuolten aseman riittävästi?

ei kantaa

42. Turvaako Kärkullan toiminnan jakamista koskevat ehdotukset sen toiminnan jatkuvuuden sote-maakuntien toimintana?

Ei kantaa. Huomiona, että Kärkullassa on erityisryhmien vahvaa asiantuntemusta, jota kannattaa hyödyntää. On myös tärkeää kehittää ja ylläpitää ruotsinkielisten vammaisten ihmisten palveluita.

43. Uudistus tulisi ehdotuksen mukaan voimaan vuoden 2023 alusta. Onko uudistus toteutettavissa uudistuksessa ehdotetussa aikataulussa?

ei kantaa [On tärkeää viedä uudistus eteenpäin suunnitelmallisesti, mutta huolehdittava ettei kiirehdiä sisältöratkaisuisa.]

44. Voimaanpanolain pykäläkohtaiset muutosehdotukset. OHJE: Erittele vastaukseen, mihin pykälään muutosehdotus liittyy lisäämällä pykälän numero ennen muutosehdotusta. Tee näin jokaisen pykälän kohdalla, jota kommentoit.

-

45. Muut vapaamuotoiset huomiot voimaanpanolaista.

-

Kysymyksiä maakuntien rahoituslaista

46. Valtio rahoittaa pääosin perustettavien sote-maakuntien toiminnan, eli vastuu sosiaali- ja terveyspalveluiden ja pelastustoimen rahoittamisesta osoitetaan valtiolle. Onko ratkaisu uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta tarkoituksenmukainen?

kyllä pääosin [Laajempi rahoitusmalli voisi edesauttaa eri alueilla palveluiden saatavuutta.]

47. Valtion rahoituksen taso kullekin varainhoitovuodelle perustuu lähtökohtaisesti sote-maakuntien edellisen vuoden laskennallisiin kustannuksiin. Valtion rahoituksen tasoa korotetaan vuosittain arvioidun palvelutarpeen muutoksen (7§), kustannustason (hintojen) (8 §), tehtävämuutosten (9 §) sekä toteutuneiden kustannusten perusteella (10 §). Palvelutarpeen muutoksen osalta esitykseen sisältyy valtion rahoituksen kasvua osittain hillitsevä tekijä siten, että arvioidusta tarpeen muutoksesta huomioidaan 80 %:n osuus kolmannesta vuodesta lähtien (36 §). Lisäksi sote-maakunnalla on oikeus lisärahoitukseen, edellyttäen, että lain 11 §:ssä tarkoitettut edellytykset täyttyvät. Onko sote-maakunnilla riittävät taloudelliset edellytykset suoriutua lakisääteisistä tehtävistä?

kyllä pääosin

48. Ovatko sote-maakuntien valtion rahoituksen *sosiaali- ja terveydenhuollon tehtävien* rahoituksen määräytymistekijät (luku 3) ja niiden painokertoimet perusteltuja?

ei kantaa

49. Ovatko sote-maakuntien valtion rahoituksen *pelastustoimen tehtävien* rahoituksen määräytymistekijät (luku 4) ja niiden painokertoimet perusteltuja?

ei kantaa

a) Onko maakuntien rahoitukselle vuosille 2023–2029 esitetty siirtymäaika riittävä?

ei kantaa

b) Onko toistaiseksi pysyvä enimmäismuutostasaus kannatettava?

ei kantaa

51. Valtion rahoitus maksetaan sote-maakunnalle kuukausittain viimeistään kuukauden ensimmäisenä päivänä. Varainhoitovuoden tammikuussa ja kesäkuussa maksetaan molempina 2/12 koko vuoden rahoituksesta ja muina kuukausina jäljelle jäävä rahoitus yhtä suurina erinä (25 §). Sen lisäksi vuoden 2023 rahoituksen tammikuun maksuerästä puolet maksetaan sote-maakunnalle vuoden 2022 joulukuun 1 päivänä (37 §). Onko rahoituksen maksatuksen aikataulu maksuvalmiuden ja kassan hallinnan kannalta tarkoituksenmukainen?

ei kantaa

52. Maakuntien rahoituslain pykäläkohtaiset muutosehdotukset. OHJE: Erittele vastaukseen, mihin pykälään muutosehdotus liittyy lisäämällä pykälän numero ennen muutosehdotusta. Tee näin jokaisen pykälän kohdalla, jota kommentoit.

-

53. Muut vapaamuotoiset huomiot maakuntien rahoituslaista.

Erityisryhmien kuten, vammaisten ihmisten palveluissa on huomattava, että tilanteet voivat syntyä äkillisesti, palveluiden tarve muuttuu ihmisen elämän eri aikoina ja ei näin ollen välttämättä ole vuositasolla vakio ja siten ei monistettavissa suoraan sellaisenaan. On huolehdittava ennakoivasti riittävistä resursseista, joilla vammaispalveluita voi järjestää. Kuntien yleinen alibudjetointi voidaan välttää paremmalla ennakkoinnilla ja yksilöiden palvelutarpeiden riittävällä kartoittamisella maakunnan tasolla.

Kuntien rahoitusta koskeva lainsäädäntö

54. Ovatko valtionosuusjärjestelmään esitetyt, sote-uudistuksesta aiheutuvien merkittävien kuntakohtaisten muutosten lieventämiseksi esitetyt tasejärjestelyt hyväksyttäviä ja riittäviä (laki kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta 29 ja 30 §)?

ei kantaa

55. Ovatko valtionosuuskriteerit sekä niiden painotukset yleisesti ottaen perusteltuja (laki kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta, luku 2 sekä luonnos valtioneuvoston asetukseksi kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta)?

ei kantaa [Kuntien hyte-toimintaan tulee varata riittävästi resursseja. Ennaltaehkäisevä toiminta on erittäin tärkeää myös vammaisille ihmisille.]

56. Kuntien rahoitusta koskevan lainsäädännön pykäläkohtaiset muutosehdotukset. OHJE: Erittele vastaukseen, mihin pykälään muutosehdotus liittyy lisäämällä pykälän numero ennen muutosehdotusta. Tee näin jokaisen pykälän kohdalla, jota kommentoit.

-

57. Muut vapaamuotoiset huomiot kuntien rahoitusta koskevasta lainsäädännöstä.

-

Verolainsäädäntö

58. Pidätkö maakuntien rahoituksen keräämiseksi esitettyjä verojärjestelmän muutoksia hyväksyttävänä?

ei kantaa

59. Verolainsäädännön pykäläkohtaiset muutosehdotukset. OHJE: Erittele vastaukseen, mihin pykälään muutosehdotus liittyy lisäämällä pykälän numero ennen muutosehdotusta. Tee näin jokaisen pykälän kohdalla, jota kommentoit.

-

60. Vapaamuotoiset huomiot verolainsäädännöstä.

Jos invalidiverovähennys poistetaan, siitä vapautuva vastaava rahasumma tulisi siirtää vammaispalveluiden järjestämiseen ja kehittämiseen. Kohdennuksesta sovittaisiin yhdessä vammaisjärjestöjen kanssa vammaisyleissopimuksen edellyttämällä tavalla.

Maakuntien ja kuntien henkilöstöä koskeva lainsäädäntö

61. Kunnallista henkilöstöä koskevan lainsäädännön soveltamisalaa ehdotetaan muutettavaksi koskemaan myös maakuntien henkilöstöä. Maakuntien työnantajaedunvalvontaa hoitaisi uudella lailla säädettävä Kunta- ja maakuntatyönantajat KT. Onko henkilöstön asemasta ja työnantajaedunvalvonnasta esitetty säädettäväksi tarkoituksenmukaisesti?

ei kantaa

62. Onko eläkkeiden rahoittamisesta esitetty säädettäväksi tarkoituksenmukaisesti?

ei kantaa

63. Vapaamuotoiset huomiot henkilöstön asemasta ja/tai työnantajaedunvalvonnasta sekä eläkkeistä.

-

Uusimaa-laki

64. Turvaako Uudenmaan erillislaki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisen alueella yhdenvertaisesti muuhun maahan verrattuna?

ei kantaa

65. Turvaavatko HUSin lakisääteisiä tehtäviä koskevat säännökset erikoissairaanhoidon järjestämisen sekä yliopistollisen sairaalan tutkimus-, kehittämis- ja opetustehtävät (5 §)?

ei kantaa

66. Onko terveydenhuollon järjestämistä vastuun jakautumisesta Uudellamaalla esitetty säädettäväksi tarkoituksenmukaisesti (Uudenmaan sote-maakuntien ja Helsingin kaupungin ensisijainen järjestämistä vastuu, HUSin lakisääteiset tehtävät ja HUS-järjestämissopimus; 4, 5 ja 10 §)?

ei kantaa

67. Ovatko Helsingin kaupungin talouden eriyttämistä koskevat säännökset tarkoituksenmukaisia ja riittäviä turvaamaan toiminnan vertailtavuuden muuhun maahan nähden (5 luku)?

ei kantaa

68. Uusimaa-lain pykäläkohtaiset muutosehdotukset. OHJE: Erittele vastaukseen, mihin pykälään muutosehdotus liittyy lisäämällä pykälän numero ennen muutosehdotusta. Tee näin jokaisen pykälän kohdalla, jota kommentoit.

-

69. Vapaamuotoiset huomiot Uudenmaan erillislaista?

Peruspalvelut terveystoimessa ja sosiaalihuollossa tulee olla saavutettavat ja esteettömät. Alueen väestömäärä on suuri ja siihen kohdistuu voimakas muuttoliike. Alueella asuu paljon myös ihmisiä, jotka ovat eri tavoin vammaisia. Uudenmaan alueella on hyvä myös varautua joustavaan reagointiin nopeankin sote-palveluiden tarpeen kasvun johdosta, mikä vaikuttaa myös kustannuksiin.

Vammaisilla ihmisillä on usein laaja-alainen sote-palveluiden tarve. Vammaisten ihmisten palvelutarpeiden kokonaisvaltainen kartoittaminen (asiakassuunnitelma) ja palveluiden saanti yhdeltä luukulta ovat tärkeitä asioita, jotta yhdenvertaisuus voi toteutua.

Yleishallintoa koskevat lait

70. Yleishallintoa koskevien lakien pykäläkohtaiset muutosehdotukset. OHJE: Erittele vastaukseen, mihin pykälään muutosehdotus liittyy lisäämällä pykälän numero ennen muutosehdotusta. Tee näin jokaisen pykälän kohdalla, jota kommentoit.

-

71. Vapaamuotoiset huomiot yleishallintoa koskevasta lainsäädännöstä.

-

Kysymyksiä sote-maakuntarakennelaista

72. Sote-maakuntarakennelaissa säädetään maakuntajaosta, joka toimii myös sote-maakuntien alueiden pohjana. Lisäksi laissa säädetään sote-maakuntien muuttamisesta, joka johtaa myös vastaavalla alueella maakuntajaon muutokseen. Onko esitetty sote-maakuntien ja niiden pohjana olevan maakuntajaon suhde sekä jaon muutosprosessi kriteereinä selkeä ja tarkoituksenmukainen ottaen huomioon maakuntajaon merkityksen muille aluejaoille?

-

73. Pidätkö esitettyjä edellytyksiä sote-maakuntien muuttamiseksi tarkoituksenmukaisena sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen näkökulmasta? (erityisesti sote-maakuntarakennelain 2, 5 ja 10 §:t)

ei kantaa

74. Sote-maakuntarakennelain pykäläkohtaiset muutosehdotukset. OHJE: Erittele vastaukseen, mihin pykälään muutosehdotus liittyy lisäämällä pykälän numero ennen muutosehdotusta. Tee näin jokaisen pykälän kohdalla, jota kommentoit.

-

75. Muut vapaamuotoiset huomiot sote-maakuntarakennelaista.

Maakuntien tulee olla riittävän suuria ja toimintakykyisiä. Maakunnissa tulee varmistaa riittävä erityisosaaminen esimerkiksi osaamiskeskuksen tai resurssipankin muodossa, josta saa tarkempaa tietoa ja osaamista erityisissä vammaisasioissa.

Maakuntien ohjaus

76. Valtion ohjausta sekä sosiaali- ja terveydenhuollon että pelastustoimen järjestämisessä vahvistettaisiin. Onko tämä uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta perusteltua?

ei kantaa

77. Ministeriöt ja maakunta kävisivät vuotuiset neuvottelut, joissa tarkasteltaisiin maakunnan toimintaa ja taloutta toteumatietojen ja ennusteiden näkökulmasta. Lisäksi erilliset ohjausneuvottelut käytäisiin vuosittain yhteistyöaluekohtaisesti. Onko neuvottelujen tavoite ja käsiteltävä asiakokonaisuus tarkoituksenmukainen?

ei kantaa

78. Maakuntien ja valtioneuvoston välille suunnitellaan ministeriöiden ja järjestämisvastuussa olevien tahojen vuorovaikutukseen perustuvaa aktiivista ohjausta, joka perustuisi avoimeen näkemysten ja tietojen vaihtoon sekä järjestäjien toiminnan ja talouden jatkuvaluonteiseen arviointiin. Onko ohjausmalli uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta perusteltu?

kyllä pääosin

Uudistuksen vaikutukset

79. Vaikutusten arvioinnissa on kuvattu ehdotuksen keskeiset vaikutukset. Miltä osin vaikutusten arviointia olisi korjattava, tarkennettava tai täydennettävä?

Vammaispalvelut ovat keskeisen tärkeitä, välttämättömiä ja elämänmittaisia vammaisille ihmisille, jotta erityisen tuen avulla voidaan elää normaalia elämää. Vaikutuksia on arvioitu vähän vammaispalveluiden toteuttamisen rahoituksen näkökulmasta ja kannatamme niiden selvittämistä tarkemmin, jotta vältytään nykyisin kuntien alibudjetoinnista aiheutuvalta palveluvajeelta. Keskeisessä roolissa on vammaisen ihmisen palvelukartoitus, jotta voidaan suunnitella ja sitä kautta varautua myös taloudellisesti riittäviin tukitoimiin, jotka perustuvat muun muassa sisältölakeihin kuten vammaispalvelulakiin. Sote-palveluiden rahoituksen on yhdenvertaisesti vastattava kaikkien kansalaisten palvelutarpeisiin. On myös huomioitava, että asiakasmaksut tulee olla maltillisia tai ne

pitää jättää perimättä asiakkailta tilanteen niin vaatiessa. Tukisysteemi kannattaa pitää yksinkertaisena: nyt asiakas saattaa joutua maksamaan asiakasmaksun ja sitten hakea toimeentulotukea, jolla asiakasmaksu maksetaan.

Esityksestä ei käy selkeästi ilmi miten vammaisen ihmisen oikeussuojakeinoja parannetaan ja vahvistetaan sote-maakuntaudistuksessa.

80. Onko uudistuksen muutoskustannukset tunnistettu ja arvioitu asianmukaisesti?

kyllä pääosin

81. Uudistuksesta aiheutuvia ICT:n ja tiedonhallinnan muutoskustannuksia on arvioitu hallituksen esityksen vaikutusarvioinneissa edellisen vaalikauden maakunta- ja sote-valmistelussa tunnistettujen kustannusarvioiden perusteella. Millaisia tarkennuksia ja täydennyksiä nyt esitettyihin arvioihin tulisi tehdä?

Tietopalveluiden tulee olla saavutettavia.

82. Näkemyksenne muista mahdollisista ICT- ja digiasioihin liittyvistä vaikutuksista ehdotetussa palvelurakenteessa?

Tietopalveluiden tulee olla saavutettavia. On huomioitava, että eri tavoin vammaisilla ihmisillä on enemmän haasteita käyttää digipalveluita: joka omien taitojen takia tai laitepuutteiden vuoksi. On huolehdittava, että saadaan toimivat ja saavutettavat digipalvelut, mutta myös henkilökohtaista läsnäolo palvelua. Tukea ja neuvontaa on saatava riittävästi, jotta vammaisten ihmisten yhdenvertaisuus voi toteutua.

a) vuosina 2021-2022?

-

b) vuosina 2023-2024?

-

c) vuodesta 2025 alkaen?

-

a) vuosina 2021-2022?

-

b) vuosina 2023-2024?

-

c) vuodesta 2025 alkaen?

-

85. a) Tulisiko arvionne mukaan sote-maakunnille siirtyviä hankintasopimuksia mitätöitymään järjestämisvastuuta ja ostopalveluja koskevan sääntelyn nojalla?

-

b) jos kyllä, mikä olisi mitätöityvien sopimusten euromääräinen arvo?

-

c) liittyisikö arvionne mukaan mitätöityviin sopimuksiin yksityisille palveluntuottajille hyödyttömiksi jääviä investointeja, mitä nämä välittömät hyödyttömäksi jäävät investoinnit olisivat ja kuinka suurista menetyksistä olisi kyse?

-

Uudistuksen toimeenpanon tuki

86. Mihin aiheisiin liittyvää valtakunnallista tukea katsotte tarvitsevanne sote- ja maakuntauudistuksen alueelliseen toteutukseen?

-

muuta, mitä?

-

Muut kysymykset

87. Mahdolliset ehdotukset käsitteen ”sote-maakunta” korvaamiseksi jollain muulla käsitteellä.

-

88. Ehdotus sote-maakuntanne nimeksi.

-

89. Muut vapaamuotoiset huomiot hallituksen esitysluonnoksesta.

Edustamme syntymästä saakka liikuntavammaisia ihmisiä, joilla on esimerkiksi cp, mmc- tai hydrokefaliavamma ja tuomme valmistelutyöhön seuraavia huomioita kohderyhmiemme näkemyksistä. Monella kohderyhmämme ihmisellä on laaja-alainen, koko elämänmittainen sote-palveluiden tarve. Sote- ja maakuntakeskuksissa on turvattava riittävä osaaminen eri tavoilla vammaisten ihmisten kohtaamiseen ja vammoihin esimerkiksi osaamiskeskusten muodossa.

Peruspalvelut ja erityispalvelut tulee järjestää esteettömästi ja saavutettavasti. Asiakaspalvelun riittävyyteen, laatuun ja monipuolisuuteen tulee kiinnittää huomiota, jotta eri tavoin vammaiset ihmiset tulevat kohdatuksi. Esimerkiksi henkilö, jolla on puhevamma tai muu kommunikointimenetelmä käytössään, tarvitsee enemmän aikaa asiointiin.

Uudistuksella toivotaan vahvistusta vammaisten ihmisten yhdenvertaisuuteen, niin vammaisten ihmisten välillä kuin verrattuna vammattomiin ihmisiin, ja toivotaan, että alueelliset eriarvoisuudet vähenevät laajempien järjestäjätahojen myötä. Myös oikeussuojakeinoja tulisi vahvistaa, sillä nykyisellään ne eivät ole riittävät. Palveluiden saaminen yhdeltä luukulta, asiakkaan tarpeiden

kartoitus ja yhdessä asiakassuunnitelman laatiminen ovat elämänlaatua parantavia asioita. Katkeamaton sote-palvelupolku ja asiakasvastuullinen ja ammattitaitoinen työntekijä vahvistavat vammaisen ihmisen elämää, jossa tarvitaan erityisiä toimia, jotta normaali elämä on mahdollista. Tähän liittyvät myös muut palvelut, kuten toimivat apuvälinepalvelut (esimerkiksi saatavuus ja huolto sekä fyysiset ja kommunikoinnin apuvälineet) ja ne kuntoutuspalvelut, jotka olisivat jatkossa sote-maakuntien järjestämisvastuulla.

Suomi on ratifioinut YK:n vammaisten henkilöiden oikeuksia koskevan yleissopimuksen (SopS 27/2016). Yleissopimus on Suomessa lakina voimassa. Suomen valtion on sopimuspuolena toteutettava kaikki asianmukaiset lainsäädännölliset, hallinnolliset ja muut toimet yleissopimuksessa tunnustettujen oikeuksien täytäntöön panemiseksi. Yleissopimuksen tarkoituksena on edistää, suojella ja taata vammaisille henkilöille täysimääräisesti ja yhdenvertaisesti kaikki ihmisoikeudet ja perusvapaudet sekä edistää vammaisten henkilöiden ihmisarvon kunnioittamista. Yleissopimus takaa vammaiselle henkilölle oikeuden elää itsenäisesti osana yhteisöä.

90. Muut yksilöidyt säädösmuutosehdotukset.

-

Silander Marju
Suomen CP-liitto ry